

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Cyklismens iscenesættelse

en ny forståelsesramme for hverdagscyklismen

Jensen, Ole B.

Publication date:
2013

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Jensen, O. B. (2013). Cyklismens iscenesættelse: en ny forståelsesramme for hverdagscyklismen.
<http://www.cyklistforbundet.dk/cykelviden/Artikler-og-videnblade/Cyklismens-iscenesaettelse>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Cykelviden / Artikler og videnblade /

Cyklismens iscenesættelse - en ny forståelsesramme for hverdagscyklismen

Cyklismens iscenesættelse - en ny forståelsesramme for hverdagscyklismen

En ny bog præsenterer en model til at forstå hverdagens mobilitet ud fra konkrete situationer. Modellen kan både anvendes som analyseredskab og som forlæg for en konkret plan eller intervention.

Af Ole B. Jensen, professor, Aalborg Universitet

Mobilitetens Iscenesættelse

Forestil dig, at du kører på arbejde en morgen. Uanset om du er i bil, i tog eller på cykel har du bevæget dig gennem et bymæssigt landskab, hvis planlægning og design har sat rammen for din rejse.

Du har "forhandlet" med adskillige andre trafikanter undervejs, og din kropslige evne til at mestre infrastrukturelementer og transportmidler har været afgørende for rejsen.

Iscenesættelse fra oven og fra neden

En del af disse situationer har været iscenesat "fra oven" gennem planlægning, regulering og design og fremstår som den "scene" du må betræde, hvis du skal kunne "optræde i hverdagens mobilitetsteater".

En anden del er iscenesat "fra neden" af dig selv med dine konkrete valg af ruter, transportmidler samt hvordan du vælger at omgå dine medtrafikanter.

Bog sætter ord på hverdagens mobilitet

Kerneideen i "mobilitetens iscenesættelse" er således, at vi ved at kigge på helt konkrete trafikale situationer kan se, at disse er sat i scene fra oven såvel som fra neden, og at dette altid foregår inden for tre temaer: den fysiske omverden, de sociale interaktioner og de kropslige handlinger.

Bogen "Staging Mobilities" skaber en begrebsverden og et ordforråd, der sætter planlæggere og forskere i stand til mere præcist at sætte fingeren på, hvad der skaber hverdagens mobilitet, og hvordan denne kan planlægges langt bedre.

Først udgivet i Jensen, O. B. (2013) 'Staging Mobilities', London: Routledge

Mobile situationer

Analysemodellen sætter den konkrete trafikale situation i centrum. Eksempelvis hvordan vi kommer på arbejde på cykel til et givent sted. Vores hverdagsliv er en række mere eller mindre sammenhængende kæde af situationer, og vi oplever ikke verden delt op i akademiske discipliner eller kommunale forvaltningsgrene.

Cyklister skaber mening i trafikken

Når cyklister bevæger sig gennem trafikken forsøger de at sammensætte et meningsfuldt og praktisk gennemførligt hverdagsliv. Bolig-arbejdsstedsrejser, aflevering af børn i daginstitutioner, indkøb med mere bliver sat ind i en ramme, hvori cyklister afstemmer de udefra givne betingelser med egne ønsker.

Hverdagscyklismen er således iscenesat "fra oven" gennem cykelstiplanlægning og tilgængelighedspolitikker, men også gennem den plads, der afses til konkurrerende transportformer (eksempelvis bilismen).

Omvendt er den også iscenesat "fra neden" gennem de valg, vi træffer lige fra rute, over transportform til måden, vi vælger at køre på (giver vi plads til andre på den overfyldte cykelsti eller ser vi det som "alles kamp mod alle").

Fremme af hverdagens cykeltrafik

Bedre cykeltrafik kræver viden om, hvordan de mobile situationer konkret udspiller sig. Hvis vi tager den proaktive dimension ind i billedet, betyder det, at vi skal designe løsninger, der ikke bare skaber en fysisk overflade eller et byrum, men også at vi skaber sociale muligheder for samhandlinger i byrummene.

Og at vi forstår, hvor centralt vores kropslige evner og begrænsninger står, når vi skal designe nye cykelløsninger.

Et begreb som "mobilitetens iscenesættelse" kan anvendes analytisk til at forstå, hvordan hverdagens mobilitet konkret foregår, men kan også anvendes proaktivt til at skabe interventioner og fysiske planer.

Når vi begynder at kigge på hverdagsmobilitetens ramme ud fra konkrete mobile situationer og deres bestanddele i det fysiske rum, de sociale interaktioner og de kropslige handlinger, får vi redskaber til at forstå hverdagscyklismen mere grundlæggende.

Situationsorienteret cykelplanlægning

Modellen tilsiger, at vi er konkrete og situationsorienterede i vores analyse af cyklismen. Det vil sige, at vores registreringer skal rumme mere end blot tællinger af cyklister.

Man kan analytisk se på hvordan en given cykelstistrækning tager sig ud i fht. dens fysiske dimensioner (eksempelvis bredde, belægning, skiltesystem etc.), hvordan dens brugere er i social interaktion (eksempelvis familier undervejs eller venner i samtale etc.) og endeligt hvordan de "mobile kroppe" indgår i sammenhænge med fysiske ting og artefakter (eksempelvis "fodhvilere" ved lyskryds, placering af skraldespande inden for "kasteradius" etc).

En bedre cykelplanlægning må være situationsorienteret, konkret og også registrere disse mere kvalitative forhold.

Endnu en bog på vej

I starten af 2014 udkommer min bog 'Designing Mobilities', hvor modellen bliver brugt på fire dybdecases: et shopping center, en række cykelprojekter i danske kommuner, Nørreport Station og "100 km byen" (motorvejen fra Aarhus til Vejle). Bogen bliver udgivet ved Aalborg Universitetsforlag.

Baggrund

'Staging Mobilities' er baseret på mere en 10 års empirisk forskning. Den giver et konkret bud på, hvordan vi skal forstå hverdagens mobilitet. Udgangspunktet er, at mobilitet er meget mere end blot bevægelser fra "A til B".

Gennem måden vi er mobile på grundlægges forholdet til vores fysiske omgivelser (byen), vore sociale medaktører (de andre) samt vores forestillinger

om, hvem vi er (identitet). Bogens hovedbidrag er en enkel og operationel model, som viser, hvordan man skal forstå hverdagsmobilitet ud fra helt konkrete situationer.

Vi kan anskue hverdagscyklismen som et "drama" hvor manuskriptet og skuespillerne tilsammen indgår i en række konkrete mobile situationer.

Gennem en grundlæggende anvendelse af "drama"-metaforen vises, hvordan hverdagens mobilitet er iscenesat af systemer og infrastrukturer, såvel som af mennesker med normer og holdninger.

Trine Stig Mikkelsen
Telefon: 40 70 83 58
Mail:
tsm@cyklistforbundet.dk
Anette Jerup Jørgensen
Telefon: 31 23 84 33
Mail:ajj@cyklistforbundet.dk
ISSN 1904-9447

Vil du vide mere?

→ Find bogen '**Staging
Mobilities**' hos forlaget